

Nr 280.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m.; given Stockholms slott den 14 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Christian Günther.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Ministern för utrikes ärendena anför efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen.

Den 5 februari 1943 lämnade Kungl. Maj:t mig bemyndigande att tillkalla högst nio sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag angående de åtgärder, som borde vidtagas eller förberedas för återupprättande och utvecklande av de kommersiella och kulturella förbindelserna med transoceaniska länder, när fredliga förhållanden återställts. Med stöd härav tillkallades den 10 i samma månad såsom sakkunniga kabinetssekreteraren, en-

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 1 saml. Nr 280.

voyén E. C:son Boheman, tillika ordförande, t. f. generaldirektören och chefen för kommerskollegium, envoyén S. E. G. Sahlin, generalkonsuln A. Ax:son Johnson, generalkonsuln O. H. Lamm, ledamoten av riksdagens andra kammare, redaktören P. C. Jonsson, kammarherren R. M. von Heidenstam, verkställande direktören i Sveriges allmänna exportförening, handelsrådet K. T. Vinell, professorn vid Stockholms högskola K. G. Myrdal och redaktören A. Öste.

I direktiven för de sakkunniga anfördes:

»Det torde med stor sannolikhet kunna förutses att, sedan freden återställts i Europa, en betydande kraftansträngning erfordras från svensk sida för att återupprätta och utveckla handelsförbindelserna med de transoceaniska länder, med vilka genom krigshändelserna ett avbrott eller en begränsning skett i det ömsesidiga varuutbytet.

Särskild betydelse torde i detta hänseende böra tilläggas handelsförbindelserna med de nord- och sydamerikanska kontinenterna. Även de kulturella förbindelserna med och den svenska upplysningsverksamheten i på dessa kontinenter belägna länder synas ur svensk synpunkt kunna förväntas erhålla ökad betydelse.

Även förbindelserna med andra transoceaniska länder torde böra ägnas uppmärksamhet.

Hithörande spörsmål torde böra utredas och lämpliga åtgärder måhända särskilt i fråga om utrikesrepresentationens anordnande och sammansättning samt upplysningsverksamhetens bedrivande i tid förberedas eller vidtagas, på det att Sverige, när fredliga förhållanden återställts, må stå väl rustat att med ifrågavarande länder på ett effektivt sätt bedriva det ömsesidiga kommersiella och kulturella utbytet. — — — De sakkunniga böra allt efter som utvecklingen och den vidtagna utredningen därtill föranleda inkomma med de förslag, som synas dem ägnade att befrämja det angivna syftet.»

De sakkunniga, som antagit benämningen Amerikautredningen, hava med en den 14 nästlidne april dagtecknad skrivelse överlämnat en första del av sitt betänkande. I skrivelsen förklaras, att de sakkunniga underkastat berörda frågekomplex en allsidig preliminär prövning och därvid funnit, att vissa dithörande spörsmål vore av natur att påfordra omedelbar åtgärd. I syfte att dessa skola kunna bli föremål för behandling redan vid innevarande års riksdag hava de sakkunniga utbrutit desamma ur uppdragets ram och gjort dem till föremål för skyndsamt behandling, vars resultat innefattas i det nu avlämnade betänkandet. De sakkunniga framhålla, att de fortsätta sitt arbete och komma att i sinom tid överlämna betänkande angående de inom uppdragets ram fallande spörsmål, vilka tills vidare icke behandlats.

Sakkunnigförslagets huvudsakliga innebörd.

Under hänvisning till den utomordentligt stora betydelse, som framför allt de kommersiella men även de kulturella förbindelserna med de nord- och sydamerikanska staterna med all sannolikhet komme att få efter krigets slut, och då relationerna till andra transoceaniska länder för närvarande syntes betydligt svårare att överblicka, hava de sakkunniga tills vidare begränsat utredningen till att avse endast staterna på de amerikanska kontinenterna.

De åtgärder, vilka de sakkunniga inom ramen för det sålunda geografiskt begränsade ämnesområdet funnit böra omedelbart vidtagas, avse dels en förstärkning och effektivisering av Sveriges officiella representation i såväl Nord- som Syd- och Mellanamerika, även innebärande genomförandet av en viss förbättring av tjänstemännens nuvarande löneförmåner, dels understödande i ökad utsträckning av handelskammarverksamheten, dels organiserande av studier av den tekniska utvecklingen och de kommersiella efterkrigsproblemen, dels ock en utbyggnad av den svenska upplysningsverksamheten inom ifrågavarande områden. I samtliga berörda avseenden hava yttranden infordrats från vederbörande beskickningar och lönade konsulat.

Då frågan om ett vidgat kulturellt utbyte enligt de sakkunnigas mening torde kunna erhålla en positiv lösning endast i viss utsträckning, så länge fredliga förhållanden icke inträtt, hava de icke funnit omedelbara åtgärder i detta avseende erforderliga utan förklara sig hava för avsikt att under sitt fortsatta arbete behandla denna fråga och däröver avgiva särskilt betänkande. De betona emellertid, att även de åtgärder, som redan nu föreslås, komma att i viss mån underlätta det kulturella utbytet.

Rörande de nu framlagda förslagen göra de sakkunniga följande allmänna uttalande:

»De sakkunniga vilja avslutningsvis framhålla, att de vid avgivandet av sina förslag beaktat önskvärdheten av att i nuvarande statsfinansiella läge merutgifter för utrikesförvaltning och upplysningsverksamhet utomlands i görligaste mån begränsas. Att de det oaktat ansett sig böra föreslå ökade anslag av icke obetydlig omfattning har sin grund däri, att de i de förordade åtgärderna se ett viktigt led i den svenska fredsberedskapen och äro förvisade om att de föreslagna utgifterna komma att visa sig väl motiverade genom att de skapa bättre förutsättningar för det svenska näringslivets förnyade insatser på främmande marknader efter krigets slut och därigenom bidra till den svenska arbetskraftens sysselsättning och till upprätthållande av landets ekonomiska bärkraft.»

Förstärkning av den officiella representationen i Amerika.

Behovet av en effektiv officiell representation i utlandet särskilt i kommersiellt hänseende torde, enligt vad de sakkunniga framhålla, icke erfordra någon närmare motivering. De hänvisa i detta avseende till vad som anfördes i 1938 års exportutrednings betänkande (SOU 1938: 42, s. 31):

»Förutom ökad kunskap om beskaffenheten av de avlägsna hittills mindre bearbetade marknaderna kräves under rådande handelspolitiska förhållanden, för ett effektivt utnyttjande av föreliggande avsättningsmöjligheter för svenska produkter, i allt större utsträckning bistånd åt de svenska exportörerna av officiella svenska representanter. För såväl de enskilda företagarna som näringsorganisationerna är det utomordentligt svårt, i många fall omöjligt, att genom egna åtgöranden övervinna de hinder, som genom statliga åtgöranden på de flesta håll skapats för utrikeshandeln. Utvecklingen har sålunda bragt det därhän, att det svenska affärlivet och dess organ äro i behov av ständig kontakt med vår officiella utrikesrepresentation, vars tjänster i växande utsträckning måste tagas i anspråk för att bereda lättnader i de betydande och invecklade svårigheter av olika slag, som hämma han-

delsutbytet. De i dylika avlägset belägna länder verksamma officiella representanterna för Sverige hava på mångfaldiga sätt visat sig effektivt kunna befrämja den svenska exporten, i främsta rummet genom utnyttjande av de möjligheter att vinna kontakt med myndigheter, näringsorganisationer och enskilda affärsmän, som personer i officiell ställning besitta.»

Ovan återgivna synpunkter torde, enligt de sakkunnigas mening, efter kriget komma att äga minst lika stor aktualitet som år 1938, då det icke är att förutse, att den under kriget införda, så gott som fullständiga statliga regleringen av handeln annat än gradvis kan avvecklas och med all sannolikhet under viss tid kommer att till stor del vidmakthållas. Dessutom torde denna avveckling av statliga regleringsåtgärder i stor utsträckning komma att bli beroende av mellanstatliga förhandlingar, för vilka utrikesrepresentationens medverkan torde vara oundgänglig. Redan under kriget har behovet av en stärkt officiell utlandsrepresentation på ett flertal platser gjort sig alltmera gällande, och ehuru det till en del varit möjligt att tillgodose de ökade kraven i berörda hänseende genom omflyttning av personal, som på grund av krigshändelserna kunnat frigöras från sina ordinarie poster, måste de svenska representationerna i flertalet fall anses vara i personalhänseende på ett otillfredsställande sätt rustade att på ett effektivt sätt tillvarataga de svenska intressen av framför allt kommersiell natur, som under kommande fredsförhållanden komma att erfordra deras stöd.

De sakkunniga erinra i detta sammanhang om att de poster inom utrikesförvaltningen, som äro belägna i fjärran länder, i många fall ställa särskilda krav på självständigt initiativ och handlande samt insikter i kommersiella och ekonomiska frågor, samt understryka vikten av att dessa synpunkter beaktas vid ifrågavarande posters besättande.

Slutligen förklara de sakkunniga, att de avse att i särskild skrivelse återkomma till frågan om åtgärder i syfte att yngre tjänstemän i utrikesförvaltningen i större utsträckning än hittills under sin tjänstgöring i hemlandet beredas tillfälle att förvärva eller förkovra insikter och erfarenhet i kommersiella frågor ävensom till spörsmålet om möjlighet för vissa tjänstemän att vinna erfarenhet inom den publicistiska verksamheten.

Amerikas Förenta Stater.

I fråga om *beskickningen i Washington* framhålla de sakkunniga, att denna måste anses hava varit otillfredsställande besatt före kriget, i det att den fasta personalen då utgjordes endast av sändebudet, ett legationsråd, ett handelsråd och en attaché. Sedermera har emellertid personalen undan för undan kunnat förstärkas genom tillfälligt överflyttande till Washington av tjänstemän, vilka antingen på grund av krigshändelserna icke kunnat utöva sin verksamhet på sina ordinarie poster eller ock ansetts kunna temporärt undvaras på de platser, där de normalt äro placerade. Härigenom har beskickningen kommit att bestå av, förutom sändebudet, två legationsråd, ett handelsråd samt en förste och en andre legationssekreterare ävensom tre

attachéer. Två av dessa tjänstemän tjänstgöra emellertid till stor del vid den s. k. lastkommittén i New York. De sakkunniga, som tillmäta frågan om organisationen av den officiella svenska representationens centralorgan i Amerikas Förenta Stater den största vikt; säga sig vara av den uppfattningen, att någon reduktion av det antal befattningar ur den ordinarie utrikesförvaltningen, vilka sålunda kunnat placeras vid beskickningen, icke bör ifrågakomma. Det nuvarande antalet tjänstemän syntes icke heller vara tillfredsställande, särskilt med hänsyn till den alltmera omfattande koncentrationen till Washington av Förenta Staternas förvaltningsliv. Behovet av en ökad politisk och ekonomisk rapportering från Washington hade redan gjort sig gällande och torde framdeles komma att ytterligare accentueras. För att på ett tillfredsställande sätt kunna tillgodose detta ur svensk synpunkt viktiga krav syntes det vara erforderligt, att beskickningens nuvarande personal utökas med ytterligare en tjänsteman. Under hänvisning till det anförda förslå de sakkunniga, att ytterligare en mellangradstjänsteman (förste eller andre legationssekreterare; lönegraden A 26, respektive A 21) placeras vid beskickningen i Washington.

Beträffande *generalkonsulatet i New York* erinra de sakkunniga om att generalkonsulatets personal under förkrigstiden utgjordes av en generalkonsul, en förste och en andre vicekonsul, en förste kanslist samt en attaché. Den alltmera ökade arbetsbelastningen för generalkonsulatet, framför allt i fråga om arvs- och sjömansärenden, har emellertid medfört, att samtliga tjänstemän varit så sysselsatta med handläggningen av löpande ärenden, att icke ens generalkonsuln haft tillfälle att i tillfredsställande utsträckning ägna sig åt sådan kommersiell och kulturell rapportering eller det kontakttagande med ledande amerikanska kretsar och den svensk-amerikanska befolkningen, som i Förenta Staterna utgöra varje konsulatschef's huvuduppgift. Under kriget har generalkonsulatets personal formellt förstärkts med en förste vicekonsul, varjämte ytterligare en attaché ditbeordrats. Dessa åtgärder hava dock icke inneburit någon verklig utökning av personalen, enär generalkonsulatets ordinarie tjänstemän i motsvarande grader tagits i anspråk för lastkommittén. Såsom lämpliga förstärkningsåtgärder föreslå de sakkunniga, dels att en förste vicekonsulsbefattning vid generalkonsulatet (lönegraden A 26) uppflyttas till en konsulsbefattning (lönegraden A 30) — varigenom generalkonsulns närmaste man skulle erhålla en ställning, som bättre överensstämmer med hans ansvar för handläggningen av generalkonsulatets omfattande löpande ärenden, och generalkonsuln erhålla möjlighet att i större utsträckning än hittills ägna sig åt viktigare allmänna uppgifter — dels ock att en ny kanslistbefattning (lönegraden A 12) tillsättes vid generalkonsulatet.

Önskvärdheten av att konsulatschefer lika väl som beskickningschefer befrias från rent expeditionella göromål och beredas tillfälle att på ett mera effektivt sätt än hittills varit fallet utåt representera Sverige gör sig enligt de sakkunnigas åsikt särskilt gällande beträffande *den konsulära representatio-*

nen i Chicago, San Francisco och Minneapolis. Konsulatens i Chicago och Minneapolis distrikt omfatta de områden i den s. k. Mellanvästern, där det stora flertalet av de svenska emigranterna till Förenta Staterna slagit sig ned och där en mycket stor svensk-amerikansk befolkning alltjämt är bosatt. Även på den amerikanska västkusten, inom konsulatets i San Francisco distrikt, finnes en icke oväsentlig befolkning av svensk stam, varjämte San Francisco utgör centralpunkten för den i fredstid mycket betydande sjöfarten på den amerikanska västkusten. Inom såväl Mellanvästern som på västkusten pågår för närvarande en avsevärd industriell utbyggnad, vilken torde komma att öka dessa områdens betydelse även ur svensk synpunkt. Det synes de sakkunniga vara ett bjudande krav, dels att dessa konsulat i görligaste mån utbyggas till verkliga centralpunkter för sambandet mellan Sverige och den amerikanska befolkningen av svensk härkomst, dels att deras möjligheter att verka för svenska ekonomiska intressen förbättras, dels slutligen att de i större utsträckning än hittills kunna insättas i den svenska upplysningsverksamhetens tjänst.

I sådant syfte förorda de sakkunniga, dels att konsulsbefattningarna i Chicago och San Francisco (lönegraden A 30) ändras till generalkonsulsbefattningar (lönegraden B 2), dels ock att — i och för frigörande av konsulatscheferna från det löpande arbetet, vilket är av huvudsakligen arvsmålskaraktär, till förmån för allmänna uppgifter — vid var och en av ifrågavarande tre representationer placeras en erfaren mellangradstjänsteman (lönegraderna A 26 eller A 21).

De sakkunniga giva i övrigt sin anslutning till vissa av sändebudet i Washington angivna riktlinjer för efterkrigsorganisationen av handelsrepresentationen i Förenta Staterna. Därvid förordas, att i det distrikt, där handels- och sjöfartsproblemen borde, förutom vid centralorganet i Washington, ägnas särskild uppmärksamhet, nämligen den nordamerikanska västkusten, redan nu tillsättes en handelsattachébefattning i lönegraden A 26, knuten till konsulatet i San Francisco men med rörelsefrihet längs hela Förenta Staternas västkust.

Vidkommande frågan om *nya lönade konsulat i Förenta Staterna* hava de sakkunniga dryftat lämpligheten av att upprätta sådana konsulat bl. a. i Los Angeles, Seattle och Sydstaterna. De hava emellertid — med hänsyn bland annat till de enligt deras mening viktigare andra förslag rörande utrikesförvaltningens förstärkande, som av dem framlagts — icke funnit sig böra i nuvarande läge förorda upprättandet av nya lönade konsulat i Förenta Staterna. De sakkunniga understryka emellertid, att ett behov av nya konsulat kan komma att göra sig gällande efter fredens återställande.

Vad slutligen angår de *olönade konsulaten i Förenta Staterna* förorda de sakkunniga, i anslutning till vad av sändebudet i Washington yttrats rörande det förutsedda behovet att efter fredens återställande tillerkänna vissa av de olönade konsulerna bidrag för anställande av särskilt biträde, att de förslag härom, vilka må komma att avgivas av beskickningen, måtte i görligaste mån tillmötesgå.

De sakkunnigas förslag angående förstärkning av den diplomatiska och lö- *Departements-*
nade konsulära personalen i Förenta Staterna genom tillskapande av vissa *chefen.*
befattningar i mellangraderna (A 26 och A 21) synes vara väl motiverat och
ägnat att leda till en önskvärd effektivisering av den officiella representatio-
nens arbete. Jag ansluter mig sålunda till de sakkunnigas förslag om att en
befattning av angivet slag upprättas vid beskickningen i Washington ävensom
vid vart och ett av konsulatet i Chicago, San Francisco och Minneapolis. Den
definitiva överflyttningen till beskickningen av de befattningar, som under
krigets gång kunnat provisoriskt knytas till denna, synes böra anstå till efter
krigets slut, då utrikesförvaltningens samlade personalbehov kan bättre överblickas.
Såsom de sakkunniga framhållit, är det att förutse, att samtliga
ifrågavarande befattningar då måste bibehållas vid beskickningen. Jag förordar
jämväl förslaget om utsändande redan inom en nära framtid av en handelsattaché
med verksamhetsdistrikt omfattande i främsta rummet den nordamerikanska
västkusten. Huruvida denne bör knytas till den konsulära representationen i
San Francisco eller till beskickningen i Washington, torde få avgöras av
departementschefen i samråd med sändebudet i Washington med beaktande av
de synpunkter, som vid befattningens tillträdande må vara utslagsgivande.
Av de fem ifrågavarande nya befattningarna synas tre böra placeras i lönegraden
A 26 och två i lönegraden A 21. Härtill kommer den kanslistbefattning i lönegraden
A 12 vid generalkonsulatet i New York, som av de sakkunniga förordats och som
med hänsyn till generalkonsulatets starkt stegrade arbetsbelastning främst i
fråga om sjömansärenden enligt utrikesdepartementets erfarenhet framstår som
en nödvändighet.

I fråga om höjandet av de svenska konsulatschefernas i Förenta Staterna
status tillåter jag mig erinra om Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända förslag
i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag om upprättande av en
konsulsbefattning i Minneapolis från och med den 1 nästkommande juli i
stället för den nuvarande vicekonsulsbefattningen. Därvid framhölls, att utbyg-
gandet av Sveriges representation över huvud taget i Förenta Staternas centrala
delar, vilkas politiska och ekonomiska betydelse alltmer framträtt, vore en
fråga, som syntes böra framdeles bliva föremål för en allsidig prövning. Sedan
de sakkunniga numera haft tillfälle att yttra sig i frågan, ansluter jag mig till
deras förslag och förordar, att jämväl konsulernas i Chicago och San Francisco
ställning stärkes genom att dessa befattningar ändras till generalkonsulsbefattningar
(lönegraden B 2). Ett lämpligt led i denna strävan synes även vara den föreslagna
uppflyttningen av en av vicekonsulsbefattningarna vid generalkonsulatet i New York
till en konsulsbefattning (lönegraden A 30), vilket bör möjliggöra för generalkonsuln
att i vidgad utsträckning låta sig företrädas av sin närmaste man.

Canada.

De sakkunniga erinra om att den lönade svenska representationen i Canada
utgöres endast av generalkonsulatet i Montreal med en ordinarie personalstat,
omfattande en generalkonsul och en förste kanslist, vartill kommer en

därstädes tjänstgörande attaché, ävensom att någon förstärkning av denna personal icke ägt rum under kriget trots de väsentligt ökade uppgifter, som kommit att åvila generalkonsulatet. Med tanke på Canadas stora och alltmera växande betydelse i politiskt, ekonomiskt och industriellt avseende torde, framhålla de sakkunniga, den nuvarande officiella representationen få anses otillräcklig. De anse för sin del angeläget, att en beskickning upprättas i Ottawa. En konsekvens av denna åtgärd vore, att nuvarande svenska representationer i andra brittiska dominions, generalkonsulaten i Pretoria och Sydney, vid lämpligt tillfälle omorganiserades till beskickningar.

De sakkunniga föreslå sålunda, att en sändebudspost upprättas i Canada med placering i Ottawa. Sändebudet borde samtidigt fungera som generalkonsul i Montreal. I fråga om den övriga personalen föreslås, att vid beskickningen placeras två mellangradstjänstemän, förslagsvis en i lönegraden A 26 och en i lönegraden A 21, varav den ene skulle avses särskilt för handläggning av kommersiella frågor och den andre för allmänna ärenden, speciellt arvsrättsverksamheten, vilken även i Canada är mycket betydande.

Ifråga om upprättande av nya lönade konsulat i Canada anse sig de sakkunniga — under framhållande av den principiella önskvärdheten av en utvidgad lönad konsular representation — icke böra under förhandenvarande omständigheter föreslå åtgärder i sådan riktning. Med beaktande av Vancouvers betydelse ur sjöfartssynpunkt framhålles emellertid lämpligheten av att den föreslagne handelsattachén i San Francisco beordras att jämväl ägna sin uppmärksamhet åt svenska intressen på den canadensiska västkusten.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till Canadas starkt ökade politiska och kommersiella betydelse ävensom utvecklingen av de svensk-canadensiska handelspolitiska förbindelserna synes det välmotiverat, att den svenska representationen därstädes gives diplomatisk karaktär. Enligt vad sändebudet i Washington framhållit, hava redan sexton icke-brittiska länder upprättat beskickningar i huvudstaden Ottawa, dit den canadensiska förvaltningen under den senaste tiden alltmera centraliserats. För ett stärkande av den svenska representationens ställning på angivet sätt synes även tala förefintligheten i Canada av en stor befolkning av svenskt ursprung. I samband med upprättande av en beskickning i Ottawa bör en förstärkning av personalen äga rum, varav för övrigt redan tidigare ett starkt behov gjort sig gällande. Ehuru det i och för sig förefaller önskvärt, att beskickningen tillföres kvalificerad arbetskraft såväl för handelsärenden som för arvsrättsverksamheten, synes likväl förstärkningen genom ordinarie personal tills vidare kunna stanna vid en tjänsteman, vilken i så fall bör vara placerad i den högre legationssekreteraregraden (lönegraden A 26) och vara kvalificerad särskilt för omhändertagande av handelsärenden. Ytterligare personalbehov torde kunna tillgodoses genom att vid behov extra ordinarie personal av ministern för utrikes ärendena förordnas att tjänstgöra vid beskickningen.

Frågan om upprättande av beskickningar i Pretoria och Sydney synes lämpligen böra anstå, tills de sakkunniga varit i tillfälle att fullfölja sitt upp-

drag i vad avser Sveriges förbindelser med andra transoceaniska länder än Amerika.

Syd- och Mellanamerika.

I fråga om Syd- och Mellanamerika anföra de sakkunniga följande:

»De syd- och mellanamerikanska staterna intogo redan före kriget med sina ofantliga naturrikedomar och sin relativt föga utbyggda industri en utomordentligt viktig plats i världsekonomin, då de i sig förenade rika råvarutillgångar och stor konsumtionskapacitet beträffande olika färdigprodukter. Under kriget hava dessa hittills neutrala eller i krigshandlingarna i ringa omfattning eller icke alls deltagande stater kunnat fortsätta sin ekonomiska och därav framför allt industriella utveckling, vilken i många fall genom av kriget föranledda förhållanden ytterligare befordrats. Det torde icke råda något tvivel om att ifrågavarande länder efter krigets slut komma att ur ekonomisk synpunkt bliva av ännu större betydelse med sin av krigsförhållandena relativt oberörda ekonomi och sin rikedom på för flertalet andra, särskilt av kriget berörda länder utomordentligt viktiga varor. Genom den pågående industrialiseringsprocessen samt de på grund av höjd levnadsstandard stegrade behoven hos befolkningens breda lager torde jämväl betydelsen av den sydamerikanska kontinenten såsom avsättningsmarknad såväl för vissa industriråvaror som för färdigvaror samt såsom fält för främmande industriell företagsamhet komma att väsentligt ökas efter kriget. Med stärkt ekonomisk position komma de sydamerikanska staterna givetvis att erhålla ökad politisk betydelse, och den starka utveckling av den internationella samfärdseln, som kan förväntas äga rum efter krigets slut, torde även medföra ett vidgat kulturellt utbyte mellan dessa länder och den övriga världen.

Det synes de sakkunniga ovedersägligt, att Sverige vid fredliga förhållanden återinträde bör stå väl rustat att med full kraft tillvarata sina intressen i olika avseenden på den sydamerikanska kontinenten. Med denna synpunkt för ögonen hava de sakkunniga i första hand underkastat den officiella svenska representationen en granskning. De hava därvid funnit densamma i stort sett väl disponerad i vad avser de olika representationsorganens geografiska placering men äro av den uppfattningen, att den för närvarande i Syd- och Mellanamerika befintliga personalen ur utrikesförvaltningen icke är tillfyllest för att möta de krav, som vid krigets slut komma att ställas på densamma, enkannerligen i fråga om det stöd, som svenska affärsintressen böra hava rätt att påräkna, när normala kommersiella förbindelser med ifrågavarande länder en gång återupptagas och det gäller såväl att åt Sverige återvinna under kriget förlorade avsättningsmarknader för svenska varor som att förvärva nya sådana. De sakkunniga vilja i detta sammanhang framhålla, att enligt deras bestämda mening skyndsamhet är i hög grad påkallad vid den utvidgning av utrikesrepresentationen i berörda länder, som de sakkunniga här nedan förorda. Det är visserligen riktigt, att de tjänstemän, som föreslås skola utsändas såsom förstärkning av representationerna i Sydamerika, icke omedelbart komma att tagas fullt i anspråk för respektive beskickningars löpande verksamhet, men med hänsyn till de berörda ländernas egenart — och i viss mån även till språkfrågan — synes det vara av största vikt, att vederbörande tjänstemän placeras på sina poster i god tid före krigets slut för att förbereda den kommande verksamheten och skaffa erforderliga kontakter, något som i dessa länder torde vara av vital betydelse, så att tjänstemännen vid tidpunkten för normala förbindelsers återupprättande stå fullt rustade att effektivt fylla sina uppgifter.»

I anslutning till vad sålunda anförts och under beaktande av de synpunkter, vilka framförts av de olika beskickningscheferna i Syd- och Mellanamerika, hava de sakkunniga framfört följande förslag rörande representationens förstärkning i dessa områden:

»I första hand böra utan dröjsmål sändebudsposten i Mexico och de båda chargé d'affairesposterna i Bogotá och Caracas återbesättas. De omständigheter, som gjort att man under den hittills tilländalupna delen av kriget ansett sig kunna lämna dessa poster obesatta, torde numera icke längre kunna återopas.

Vidare böra inom utrikesförvaltningen inrättas ytterligare fyra befattningar för placering i Syd- och Mellanamerika. De sakkunniga föreslå för sin del två befattningar i lönegraden A 30 och två i lönegraden A 26. Dessa befattningar böra kunna av ministern för utrikes ärendena disponeras efter nuvarande eller uppkommande behov, men de sakkunniga vilja förorda, att av de nya befattningarna en placeras vid vardera av beskickningarna i Buenos Aires och Rio de Janeiro, där de med hänsyn till respektive verksamhetsområdets storlek och betydelse ur svensk synpunkt äro mest behöfliga. De två övriga befattningarna synas företrädesvis böra tilldelas beskickningarna i Lima och Mexico, vid vilka vederbörande beskickningschefer för närvarande äro de enda fast placerade tjänstemännen ur utrikeskarriären.

I detta sammanhang vilja de sakkunniga såsom sin uppfattning framhålla, att vid varje beskickning, åtminstone sådan som förestås av en tjänsteman med sändebuds rang, bör finnas, förutom beskickningschefen, minst ytterligare en karriärtjänsteman. Det måste, såsom ovan i andra sammanhang påpekats, anses olämpligt och oekonomiskt, att högt kvalificerade och avlönade tjänstemän av rent expeditionella göromål förhindras att i tillräcklig omfattning utöva den på ett högre plan liggande verksamhet, för vilken deras befattningar i själva verket äro avsedda.

Slutligen böra förste kanslist- eller kanslistbefattningar (i lönegraderna A 16 eller A 12) tillsättas vid de beskickningar i Syd- och Mellanamerika, där sådana icke redan nu finnas. Detta gäller sålunda beskickningarna i Santiago de Chile, Bogotá, Caracas och Havana. De sakkunniga vilja understryka önskvärdheten av att sådana befattningar finnas vid samtliga beskickningar i avlägsna länder. I dylika länder erfordras nämligen enligt de sakkunnigas mening, att en med landets språk och förhållanden väl förtrogen person på ett mera permanent sätt knytes till beskickningen.»

De sakkunniga säga sig slutligen betrakta ovan återgivna förslag beträffande utvidgningen av representationen i Syd- och Mellanamerika såsom av kostnadsskäl begränsade till ett minimum.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den starkt ökade arbetsbördan vid beskickningen i Washington och vissa europeiska beskickningar har det under krigets lopp blivit nödvändigt att för dessa beskickningar tills vidare disponera befattningshavare, som i samband med de politiska händelserna måst lämna sina befattningar eller som av andra skäl kunnat provisoriskt avvaras å sina ordinarie poster. Sålunda har det varit nödvändigt att på annat håll disponera bl. a. de för Bogotá och Caracas avsedda befattningarna, vilka ansetts kunna tillfälligt flyttas, sedan de normala förbindelserna med Sydamerika avbrutits. Ifrågavarande befattningar äro alltjämt oundgängligen erforderliga på de platser, där de för närvarande äro placerade. Enär det å andra sidan fram-

står som ytterst angeläget att kunna återställa den ursprungliga representationen i Sydamerika i god tid före återupprättandet av normala förbindelser, böra för ändamålet inrättas två nya befattningar. Jag ansluter mig jämväl helt till de sakkunnigas förslag om förstärkning av personalen vid övriga beskickningar i Syd- och Mellanamerika med tanke på de vidgade uppgifter, som komma att åvila dem. De fyra föreslagna befattningarna i lönegraderna A 30 och A 26 synas böra få disponeras i enlighet med Kungl. Maj:ts bestämmande. På sätt de sakkunniga framhållit torde en förstärkning av sakkunskapen på det handelspolitiska området vid beskickningarna i Buenos Aires och Rio de Janeiro böra ifrågakomma i främsta rummet. Vidare synes en legationssekreterare böra placeras vid var och en av beskickningarna i Lima och Mexico, där beskickningscheferna hittills saknat kvalificerade medarbetare, ett förhållande, som otvivelaktigt verkat hämmande på deras möjligheter att upprätthålla förbindelserna med de olika länder, i vilka de äro ackrediterade.

För förstärkning av beskickningarna i Sydamerika böra få disponeras två befattningar i lönegraden A 30, fyra i lönegraden A 26 samt slutligen fyra befattningar i lönegraden A 12 såsom kanslisters vid beskickningarna i Santiago de Chile, Bogotá, Caracas och Havana.

Beträffande den vakanta sändebudsposten i Mexico är det min avsikt att inom den närmaste tiden förelägga Kungl. Maj:t förslag om dess återbesättande.

Förbättring av tjänstemännens avlöningsförmåner.

Enligt de sakkunnigas uppfattning bör en allmän höjning av de löneförmåner, som för närvarande utgå till utrikesförvaltningens tjänstemän i Förenta Staterna och Canada samt i Syd- och Mellanamerika, utan dröjsmål genomföras. I detta avseende anförde de sakkunniga följande:

»De löner, som kunna utgå inom ramen för gällande system, medgiva svårigen upprätthållande av en sådan standard, som med tanke på ett effektivt tillvaratagande av Sveriges intressen måste anses önskvärd. Det torde icke råda tvivel om att de i stort sett alltför snävt tilltagna löneförmånerna hittills kommit att menligt inverka på tjänstemännens möjligheter att anknyta och upprätthålla allsidiga förbindelser. Detta förhållande framträder ännu mera, när fråga blir om ett intensifierat arbete för främjande av Sveriges kommersiella och kulturella förbindelser med ifrågavarande länder på sätt de sakkunniga i sitt yttrande anbefalla. Redan under överläggningarna inom den år 1938 tillsatta kommittén för reglering av lönerna inom utrikesförvaltningen framhölls, särskilt från exportindustriens representant, att de löneförmåner, som utgå till vissa tjänstemän inom utrikesförvaltningen, måste betraktas såsom otillräckliga även efter den föreslagna regleringen. De sakkunniga äro för sin del av den uppfattningen, att en lämplig löneförhöjning för tjänstemännen i Nord- och Sydamerika bör genomföras.»

Rörande de förbättringar i nuvarande avlöningsförmåner genom höjning av ortstilläggen, som de sakkunniga anse önskvärda, hänvisa de till en såsom bilaga till belänkandet fogad uppställning, vilken torde få bifogas jämväl detta protokoll (*bilaga A*). Ett på dylikt sätt omarbetat system för ortstill-

lägg är enligt de sakkunnigas åsikt en förutsättning för att tjänstemännen skola ur lönesynpunkt vara vuxna att möta de ökade krav, som komma att ställas på dem. Uppenbart är, att man under en lång övergångstid efter fredsslutet icke har att räkna med några avsevärda lättnader i rådande handelspolitiska svårigheter och att framför allt den svenska exportnäringen i den ökande konkurrensen om de amerikanska marknaderna kommer att i hög grad bliva beroende av stöd och hjälp från den officiella representationens sida. Ett sådant stöd liksom även en intensifierad upplysningsverksamhet och ett vidgat kulturellt samarbete förutsätta, att beskickningar och konsulat kunna upprätthålla vidast möjliga förbindelser inom anställningsländerna, vilket icke kan ske utan tillräcklig ekonomisk rörelsefrihet för vederbörande befattningshavare. Härvidlag hava samtliga tjänstemän en viktig roll att fylla och bära genom ökade löneförmåner sättas i ett bättre läge. De största kraven komma dock givetvis att ställas på innehavarna av chefsbefattningarna.

Rörande storleken av de höjningar av lönenivån, som de sakkunniga förorda, anföres:

»För sändebudet i Washington liksom för flertalet chefskonsuler i Förenta Staterna föreslås ett med 10,000 kronor förhöjt ortstillägg. För vad angår Chicago och San Francisco har härvid jämväl beaktats, att konsulaten därstädes, enligt de sakkunnigas förslag, böra upphöjas till generalkonsulat. För dessa chefskonsuler liksom för konsuln i Minneapolis, för vilken förutses en förhöjning med 5,000 kronor, kommer den föreslagna förstärkningen av personalen vid respektive konsulat att innebära möjlighet att mer än hittills företaga resor inom respektive konsulatsdistrikt, ägna sig åt upplysningsverksamhet om Sverige samt vidga kontakterna med de svensk-amerikanska kretsarna. I samband härmed komma ofrånkomligen större anspråk att ställas på dessa tjänstemän. I fråga om generalkonsuln i New York anse sig de sakkunniga böra understryka, att denne hittills måste anses hava varit underbetald i betraktande av de anspråk, som ställas på chefskonsuln i Förenta Staternas ekonomiska och finansiella centrum. Befattningen såsom handelsråd i Washington kommer framdeles att bliva än mer betydelsefull och maktpåliggande och bör vara förenad med avsevärt högre löneförmåner. För sändebudets i Washington ställföreträdare förutses ett proportionellt högre tillägg, liksom även för den tjänsteman vid beskickningen, som handlägger press- och upplysningsärenden och som, enligt de sakkunnigas uppfattning, framdeles bör vara tillförsäkrad det årliga bidrag om 5,000 kronor, som för närvarande utgår från annat anslag än avlöningsanslaget.

De sakkunniga hava jämväl särskilt beaktat de för chefsbefattningen vid den svenska representationen i Kanada avsedda löneförmånerna, vilka icke kunna anses anpassade efter den betydelse, som numera måste tillmätas Sveriges förbindelser med Kanada.

För Sydamerikas del hava de sakkunniga konstaterat, att där befintliga befattningshavare knappast synas hava i samband med 1939 års löne reglering för utrikesförvaltningen fått den plats i gällande ortstilläggsgruppering, som är påkallad med tanke på Sveriges intressen på dessa marknader. Detta torde delvis hava berott på att vid den ifrågavarande tidpunkten valutaförhållandena i Sydamerika för de svenska befattningshavarna tedde sig relativt förmånliga, ett förhållande, som numera upphört och som knappast kan beräknas återkomma. För närvarande åtnjuta samtliga sändebud i Syd- och

Mellanamerika samma ortstillägg. I detta avseende synes en differentiering vara erforderlig. De sakkunniga föreslå, att Buenos Aires placeras i en särskild grupp, innebärande ett med 10,000 kronor förhöjt ortstillägg, vilket måste anses vara välmotiverat med hänsyn till de notoriskt högre levnads-kostnaderna i Buenos Aires. För Rio de Janeiro och Mexico föreslås ett något högre tillägg än för Lima. Möjligen borde motsvarande differentiering övervägas jämväl för övriga befattningar i Syd- och Mellanamerika. De sakkunniga anse dock, att denna fråga kan anstå, tills erfarenhet vunnits om levnadskostnaderna för de nya mellangradstjänstemän, som komma att få sin verksamhet förlagd till dessa länder. Dessa kostnader torde komma att bliva beroende bland annat av huruvida vederbörande komma att tjänstgöra i ett eller flera länder.»

Frågan om Amerikatjänstemännens löneförhållanden synes mig vara uttömmande och allsidigt belyst i de sakkunnigas yttrande. Den ökade betydelse, som måste tillmätas Sveriges förbindelser med Amerika såväl nu som icke minst efter det pågående krigets slut, medför, att i viss mån andra synpunkter måste läggas på denna fråga än de, som gjorde sig gällande vid utarbetandet före kriget av lönesystemet för utrikesförvaltningens tjänstemän. Såsom förhållandena utvecklats sig, kommer otvivelaktigt placeringen i Amerika i fortsättningen att innebära ökade ekonomiska krav på tjänstemännen. Det synes ofrånkomligt, att deras avlöningsförhållanden anpassas i enlighet därmed. I stort sett ansluter jag mig till vad de sakkunniga i sådant avseende föreslagit. I främsta rummet bör givetvis beaktas beskickningen i Washington, vars centrala ställning och växande ansvar även medför större anspråk på ekonomisk rörelsefrihet. Även om de tillägg, som ifrågasättas, i vissa fall äro förhållandevis betydande, torde de föreslagna höjningarna dock få anses rimliga och befogade. De för generalkonsulerna i Chicago och San Francisco ävensom konsuln i Minneapolis föreslagna tilläggen synas på grund av de särskilda synpunkter, som anförts i fråga om deras verksamhet, vara väl avvägda. För samtliga tjänstemän i mellangraderna samt för attachéerna föreslå de sakkunniga en ökning av 3,000 kronor samt för kanslisterna 2,000 kronor. Beträffande generalkonsuln i New York bör ökningen — som av de sakkunniga föreslås till 10,000 kronor — kunna begränsas till 5,000 kronor. Det för sändebudet i Ottawa föreslagna ortstillägget av 25,000 kronor — vid sidan av den förmån av fri bostad, som samtliga sändebud åtnjuta — anser jag mig böra tillstyrka.

En viss löneförstärkning åt tjänstemännen i Syd- och Mellanamerika bör genomföras i samband med den effektivisering av våra förbindelser med dessa länder, som nu åsyftas. Tilläggen för sändebuden i Buenos Aires och Rio de Janeiro synas dock lämpligen kunna begränsas till 5,000, respektive 3,000 kronor. För råds- och legationssekreteraregraderna torde en höjning av 4,000, respektive 2,000 kronor tillgodose det närmaste behovet av löneförstärkningar. I övrigt ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag.

Möjligen komma ytterligare jämkningar i ortstilläggen till tjänstemännen i Amerika att senare visa sig nödvändiga. I så fall torde ett tillrättaläggande

Departements-
chefen.

kunna ske i samband med den omorganisation av utrikesförvaltningen, som förutses bliva nödvändig, när fredliga förhållanden inträtt.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de justeringar av ortstillsäggen för försvarsattachéerna, som må påkallas av riksdagens beslut rörande här ifrågavarande förslag.

Övriga frågor.

De sakkunniga framhålla såsom sin uppfattning, att en för de svenska utlandsrepresentanterna synnerligen angelägen uppgift torde vara att vid resor inom respektive distrikt knyta önskvärda kontakter på andra platser än den ordinarie förläggningssorten samt verka för ett samordnande mellan de olika organen. I Förenta Staterna tillkomme dessutom den viktiga uppgiften att genom besök å orter med större svenskt befolkningselement vidmakthålla intresset för och kunskaperna om Sverige. Sådana resor syntes emellertid hava företagits i mycket ringa omfattning, vilket torde få tillskrivas dels tjänstemännens stora arbetsbörda, dels ock det förhållandet, att för närvarande utgående *resetraktamenten* i allmänhet göra det till en ekonomisk uppoffring för vederbörande tjänstemän att företaga sådana resor. Enligt den erfarenhet, som vissa av de sakkunniga haft tillfälle att själva göra under vistelse nyligen i Förenta Staterna, måste nu utgående traktamenten anses otillräckliga. De sakkunniga hava därför på grundval av ett av sändebudet i Washington avgivet förslag i en såsom bilaga till betänkandet fogad promemoria — vilken torde få såsom bilaga fogas jämväl vid detta protokoll (*bilaga B*) — angivit storleken av de traktamenten, som de anse erforderliga vid resor inom ifrågavarande områden. Därjämte giva de sakkunniga sin anslutning till ett förslag av sändebudet i Washington om ändring av nuvarande bestämmelser om ersättning för tjänstemans hustrus resa därhän, att möjlighet beredes icke blott beskickschefen utan jämväl andra beskicksnings- och konsulatstjänstemän att i fall, då så prövas nödvändigt eller önskvärt ur tjänstesynpunkt, låta sin hustru medfölja med rätt till ersättning för hennes biljettkostnader. Härom anföres i betänkandet:

»I anslutning till vad de sakkunniga ovan anfört i fråga om vikten av att tjänstemännen anknyta vidast möjliga förbindelser inom anställningsländerna anse sig de sakkunniga böra understryka, att enligt deras förmenande en tillfredsställande reglering av dessa frågor bör betraktas som ett led i den nu föreslagna förstärkningen av förbindelserna med Förenta Staterna. Otillräckliga traktamenten böra icke få vara ett hinder för resor, som tjänstemännen böra företaga för vidgandet av sin kännedom om och sina kontakter i Amerika. Att ur tjänstesynpunkt ett direkt intresse kan föreligga för en tjänsteman att exempelvis vid resa inom svenskdistrikten eller i samband med svensk-amerikanska manifestationer medföra sin hustru, anse de sakkunniga vara otvivelaktigt och kunna icke finna annat än rimligt, att i dylika fall ersättning utgår av statsmedel för hustruns biljettkostnader. Motsvarande synpunkter göra sig i stort sett gällande jämväl för Kanadas del.»

Under åberopande av otillräckligheten av gällande traktamenten i jämförelse med rådande levnadskostnader anbefalla de sakkunniga en höjning jämväl av de traktamenten, som enligt gällande författning utgå vid resa för

tillträdande av befattning i Förenta Staterna och Canada. Motsvarande omprövning synes de sakkunniga böra vidtagas även i fråga om resetraktamentena i Syd- och Mellanamerika. De sakkunniga framlägga härutinnan intet detaljerat förslag men uttala, att samma skäl, som anförts för Nordamerikas del, tala för att tjänstemännen i Syd- och Mellanamerika beredas möjlighet att utan ekonomisk uppoffring företaga resor i respektive anställningsländer. För Syd- och Mellanamerikas del göra sig dessa synpunkter med desto större skärpa gällande, som de flesta av befattningshavarna därstädes äro anställda i två eller flera länder.

I fråga om *kontorspersonal* uttala de sakkunniga, att som en naturlig följd av den föreslagna utvidgningen av utrikesrepresentationen framstode kravet på en ökning av nämnda personal vid de beskickningar och konsulat, som nu förutses skola erhålla förstärkning inom de olika tjänstemannagrader. De sakkunniga förutsätta, att vid fastställandet av de under tredje huvudtiteln uppförda anslagen till avlöningar vid beskickningar och konsulat för skrivbiträden samt extra biträden och vaktbetjände hänsyn tages till ifrågavarande behov, vilka beräknats medföra en kostnadsökning av 67,000 kronor.

Vad slutligen *kanslilokaler* beträffar förutse de sakkunniga, att ett ökat behov därav kan för vissa berörda beskickningars och konsulats del komma att föranledas av den föreslagna förstärkningen av den yttre representationen. De förutsätta därvid, att eventuellt framkommande önskemål härutinnan bliva i vederbörlig utsträckning beaktade. De sakkunniga betona särskilt nödvändigheten av att frågan om en tillfredsställande installation för beskickningen i Washington utan dröjsmål får sin lösning. I övrigt anbefalla de, att det tillfälle utnyttjas, som nu synes erbjuda sig att på fördelaktiga villkor för statsverket förvärva fastighet i Minneapolis.

De *resetraktamenten*, som utgå till utrikesförvaltningens tjänstemän, äro fastställda i kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 252) angående ersättning för flyttnings- och resekostnader åt diplomatiska och konsulära tjänstemän, det s. k. diplomatiska resereglementet. Ifrågavarande traktamenten hava i samband med de av krigsförhållandena förorsakade stegringarna i levnadskostnaderna kommit att visa sig otillräckliga i de flesta länder. Vid resor i offentligt uppdrag, särskilt i samband med handelsförhandlingar med främmande makter, har Kungl. Maj:t därför för utrikesförvaltningens tjänstemän, liksom för övriga i förhandlingarna deltagande personer, i varje särskilt fall fastställt förhöjda traktamenten. I anslutning härtill synes en ändring böra komma till stånd jämväl för de tjänstemän, som hava att företaga mer eller mindre regelbundna tjänsteresor i sitt anställningsland eller i de olika länder, där de äro ackrediterade. Detta behov har gjort sig gällande framför allt på de amerikanska kontinenterna där, såsom de sakkunniga framhålla, tjänstemännen otvivelaktigt på grund av risken för betungande merutgifter i många fall kommit att begränsa sina resor på ett sätt, som med hänsyn till intresset av utvidgade förbindelser inom och ökad kännedom om anställningsländerna varit olägligt. Vad de sakkunniga anført angående rätt för tjänstemännen att i vissa fall medtaga sin hustru synes likaledes vara ett

*Departements-
chefen.*

synnerligen angeläget önskemål. I avvaktan på en kommande omarbetning av det diplomatiska resereglementet torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de högre traktamenten, som må utgå vid resor i Amerika och att i fall, då så anses önskvärt, medgiva gottgörelse för hustrus resa.

Det för nytillkommande *kontorspersonal* avsedda beloppet av 67,000 kronor torde böra avrundas till 75,000 kronor med hänsyn till önskvärdheten av att i enlighet med ett av sändebudet i Washington framfört förslag snarast bereda beskickningens pressavdelning extra arbetshjälp i form av ett för vissa specialuppgifter lämpat biträde.

De merkostnader för *kanslilokaler*, som eventuellt bliva en följd av den nu föreslagna utvidgningen av representationen i Amerika, kunna tills vidare svårigen tillfullo överblickas. Vad angår beskickningens i Washington installation — vilken fråga är särskilt aktuell — avser jag att snarast förelägga Kungl. Maj:t förslag om avlåtande av proposition till riksdagen. Likaså ämnar jag föreslå, att för riksdagen framlägges förslag om förvärvande för statens räkning av konsulatsfastighet i Minneapolis.

Handelskamarverksamheten.

Rörande den enda för närvarande på de amerikanska kontinenterna existerande svenska handelskammaren, nämligen den i New York, förklara de sakkunniga sig anse, att denna är ett i förhållande till kostnaderna mycket effektivt organ för såväl kommersiell som annan informationsverksamhet. Det syntes därför ändamålsenligt, att handelskammaren försattes i ett sådant beredskapsläge, att densamma efter krigets slut kan utan dröjsmål i full utsträckning och på ett effektivt sätt återupptaga sin normala verksamhet. I enlighet med ett av sändebudet i Washington avgivet förslag förordade de sakkunniga, att det nuvarande statsbidraget till denna handelskammare, vilket med 34,000 kronor utgår från anslag under tionde huvudtiteln, höjes till 42,000 kronor, motsvarande en höjning från omkring 8,000 till omkring 10,000 dollars.

De sakkunniga ifrågasätta, huruvida det kan anses tillfyllest med endast en handelskammare inom ett geografiskt så vidsträckt samt kommersiellt och industriellt så viktigt land som Förenta Staterna. Härvid borde särskilt uppmärksammas den nordamerikanska västkusten med dess i snabb utveckling stadda industri och dess betydelsefulla sjöfart, där behov möjligen kunde föreligga av ytterligare en organisation av handelskammares natur, antingen såsom en filial till handelskammaren i New York eller, om särskilt intresse därför föreligger, såsom en självständig institution.

*Departements-
chefen.*

Jag ansluter mig till de sakkunnigas förslag och förordar, efter samråd med chefen för handelsdepartementet, att ytterligare ett belopp av 8,000 kronor för år ställes till handelskammarens i New York förfogande. Beloppet torde få utgå av det samlingsanslag till förstärkning av utrikesrepresentationen, varom jag i det följande framlägger förslag, men bör ställas till förfogande av Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för handels-

departementet i samma form som det statsbidrag, vartill medel anvisats under tionde huvudtiteln.

Till vad de sakkunniga anfört angående ytterligare utökning av handelskammerorganisationen är jag för närvarande ej beredd att taga ståndpunkt.

Tekniska och kommersiella specialstudier.

De sakkunniga hava i sitt betänkande ägnat ett särskilt avsnitt åt frågan om vidtagandet av särskilda åtgärder för studier av teknisk och industriorganisatorisk utveckling i Amerika, enkannerligen Förenta Staterna, ävensom av den industriella och kommersiella efterkrigsplaneringen, i samband varmed de även beaktat behovet av undersökningar rörande avsättningsmarknader för svenska exportartiklar och inköpsmarknader för svenska importbehovsvaror. De sakkunniga, som finna denna fråga vara av största vikt, uttrycka den förhoppningen, att det privata näringslivet, på vilket ett genomförande av sådana studier torde i första hand ankomma, skall ägna frågan tillbörligt beaktande. Då emellertid en informationsverksamhet av här avsett slag icke enbart utgör ett den enskilda företagsamhetens intresse utan jämväl torde vara av direkt betydelse ur det allmännas synpunkt, föreslå de sakkunniga, att ett statsanslag å förslagsvis 75,000 kronor anvisas för understödjande av denna studieverksamhet.

Frågan om anordnande av särskilda marknadsundersökningar av ungefär den typ, som efter förslag av 1938 års exportutredning kommo till stånd, har även övervägts av de sakkunniga. Då emellertid sådana undersökningar icke torde vara av mera betydande intresse förrän efter fredens återställande, hava de sakkunniga icke funnit anledning att föreslå några omedelbara åtgärder i detta avseende men framhålla, att statligt stöd för sådana undersökningar sedermera kan komma att visa sig erforderligt.

De sakkunnigas förslag om anvisande av särskilda medel för här berörda studier synes vara ett viktigt led i förberedelserna för utvecklandet av Sveriges kommersiella förbindelser med Amerika. De personer, åt vilka dylika uppdrag anförtros, torde få utses av Kungl. Maj:t efter hörande av tekniska forskningsrådet samt vederbörande tekniska och kommersiella organisationer. Möjligen kommer senare ett större anslag att visa sig erforderligt för ändamålet. För nästinstundande budgetår torde det av de sakkunniga förordade beloppet vara tillräckligt.

*Departements-
chefen.*

Upplysningsverksamheten.

I de sakkunnigas betänkande anföres:

»Det torde få anses såsom självklart, att i nuvarande tid med dess av de moderna kommunikationsmedlen betingade intensifierade internationella samliv en effektivt arbetande upplysningsverksamhet och nyhetstjänst utgör ett nödvändigt komplement till ett lands utåt riktade verksamhet i politiskt, kulturellt och kommersiellt avseende. Detta förhållande gör sig givetvis i sär-

skilt hög grad gällande i krigstid, då upplysnings- och nyhetstjänsten, ofta i form av propaganda, blivit ett flitigt använt vapen i de krigförande makternas arsenal.

Ur svensk synpunkt innebär detta, att en korrekt kunskap om Sverige, dess land och folk, dess kulturella, sociala och ekonomiska livsformer bör så väl och så vidsträckt som möjligt spridas till den opinion i främmande länder, som i olika lägen och med olika syften har att taga ställning till Sverige och vad svenskt är.

Den svenska upplysningsverksamheten har hittills bedrivits i jämförelsevis liten skala och arbetat med blygsamma ekonomiska insatser. Trots detta torde man kunna konstatera, att Sverige under mellankrigsperioden lyckats i stora delar av världen skaffa sig vad som för ett litet land måste betecknas som en mycket god ställning. Detta har icke minst varit fallet inom de amerikanska kontinenterna och i synnerhet i Förenta Staterna. Denna ställning har under kriget icke kunnat undgå kännbara påfrestningar i så måtto, som de krigförande ländernas egna intressen kommit i viss motsättning till Sveriges neutrala politik. Under dessa förhållanden hava missuppfattningar icke sällan vunnit spridning, vilka det visat sig svårt att undanröja. Till stor del torde förklaringen härtill vara att söka i en ännu alltför litet utbredd och alltför ytlig kännedom om Sverige. Detta förhållande finna de sakkunniga innebära stora nackdelar för vårt land med hänsyn icke blott till nuvarande krigsförhållanden utan även till de relationer av kommersiellt och annat slag, som skola skapas eller återupprättas, när freden återställts.

Det torde därför få sägas, att ett allmänt krav uppstått på en utvidgad och effektiviserad upplysningsverksamhet från svensk sida i främmande, framför allt mera avlägsna länder. — Vad särskilt beträffar Amerikas Förenta Stater hava de svenska pressmän, som nyligen företagit en omfattande resa därstädes, på ort och ställe kunnat konstatera, att det i nämnda land föreligger ett starkt behov av ökad upplysningsverksamhet rörande Sverige och svenska förhållanden, vars betydelse i alla avseenden efter kriget icke torde kunna överskattas.»

Beträffande upplysningsverksamheten och nyhetstjänsten i *Nordamerika* erinra de sakkunniga om att denna bedrivs i olika former av dels Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, dels rese- och informationsbyrån — »Travel Information Bureau» — i New York, dels ock svenska handelskammaren i New York. Därjämte bidroge Svensk-internationella pressbyrån i Stockholm, anknuten till Sveriges allmänna exportförening, till denna nyhetsförmedling med material, vilket finner sin användning framför allt inom fackbetonad press. Slutligen finge såsom organ för denna verksamhet även räknas pressavdelningen vid beskickningen i Washington samt i viss mån jämväl övriga lönade organ tillhörande utrikesrepresentationen.

De sakkunniga redogöra närmare för den verksamhet i nu förevarande hänseende, som bedrivs av de nämnda organisationerna — för svenska handelskammarens i New York vidkommande särskilt genom utgivande av tidskriften »American-Swedish Monthly», som utgår i omkring 10,000 exemplar — ävensom för de ekonomiska förhållanden, under vilka dessa organisationer arbeta. De sakkunniga anbefalla, att från statsmakternas sida allt erforderligt understöd lämnas denna verksamhet och anföra i huvudsak följande.

Svensk-amerikanska nyhetsbyråns verksamhet torde hittills hava bedrivits på ett med hänsyn till de relativt begränsade medel, som stått till dess

förfogande, förtjänstfullt sätt och varit av stort värde. Sålunda hava vissa av de sakkunniga under sin nyligen förelagna resa i Förenta Staterna bland annat kunnat konstatera, att den av byrån publicerade engelskspråkiga nyhetsbulletinen på ledande amerikanskt håll åtnjuter ett gott anseende för objektivitet och frihet från propaganda. Det synes emellertid önskvärt, att byråns verksamhet ytterligare effektiviseras, för vilket givetvis ökat ekonomiskt bistånd erfordras. De sakkunniga föreslå, att statens bidrag till byrån fastställas till 250,000 kronor, och räkna därvid med att minst samma belopp som hittills skola ställas till förfogande från enskilt håll.

Rese- och informationsbyrån i New York bör genom ökat statsbidrag beredas en mera självständig ställning. Bidraget synes böra höjas till 42,000 kronor, varav som hittills 11,000 kronor böra utgå från Svenska trafikförbundet. Efter kriget, när turisttrafiken mellan Sverige och Förenta Staterna åter kommer i gång, synes denna byrå böra helt övergå i förbundets regi, varvid de sakkunniga vilja uttala den förhoppningen, att nödiga statsmedel härför ställas till förbundets förfogande.

Ett av sändebudet i Washington framfört förslag om anvisande av ett särskilt anslag för inköp av kortfilmer finna de sakkunniga beaktansvärt. Emellertid synes det av sändebudet föreslagna beloppet av 10,000 kronor otillräckligt, framför allt med hänsyn till att sådana filmer med fördel torde kunna komma till användning för upplysningsverksamheten även inom andra områden än Förenta Staterna. Dessutom torde för utväljande och kontroll av kortfilmer böra anlitas en kvalificerad person. De sakkunniga föreslå därför, att ett belopp av 40,000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål.

De sakkunniga uttala slutligen den förhoppningen, att den enskilda företagsamheten i fortsättningen liksom hittills måtte ekonomiskt stödja här ifrågavarande verksamhet, vilken tvivelsutan torde vara ett de privata företagens lika väl som statens intresse. Skulle de enskilda bidragen bortfalla eller avsevärt minskas under de närmaste åren, ryckes grundvalen undan för den effektivisering av upplysningsverksamheten, som inom alla kretsar bedömes som i högsta grad påkallad. Att märka är, att förefintligheten av enskilda bidrag, som komplettera de av staten understödda åtgärderna, skänker en behövlig smidighet åt förefintliga upplysningsorgan och möjliggör snabba insatser i de växlande situationer, som under kriget eller fredskrisen kunna uppkomma. De sakkunniga anse sig kunna utgå ifrån att denna uppfattning delas av berörda privata intressen.

Med den utvidgning av upplysningsverksamheten i Nordamerika, som de sakkunniga anse erforderlig, skulle kostnaderna för densamma komma att uppgå till i runt tal 600,000 kronor, varav något mer än hälften vore avsett att utgå av allmänna medel, vilket förutsätter en förhöjning av statsbidraget med 128,500 kronor. Det är emellertid i detta sammanhang att observera, att de hinder, som kriget lagt i vägen för det normala umgänget och utbytet mellan vårt land och Nordamerika, framtvingat åtgärder av extraordinär beskaffenhet — härmed avses i första rummet den omfattande och kostsamma telegrafiska nyhetstjänsten — som efter fredens återställande, om ock icke omedelbart, kunna förväntas skola bliva i viss utsträckning överflödiga.

I fråga om *Syd- och Mellanamerika* erinra de sakkunniga om att någon speciell organisation för den svenska upplysningsverksamheten i dessa områden, motsvarande Svensk-amerikanska nyhetsbyrån i fråga om Förenta Staterna, för närvarande icke finnes samt att den direkta nyhetstjänsten från svensk sida ombesörjes av dels Tidningarnas Telegrambyrå, dels Svensk-

internationella pressbyrån. Vad angår Tidningarnas Telegrambyrå erinras om att denna sedan åtskilliga år upprätthåller en brevtjänst till de europeiska telegrambyråerna på franska språket, i särskilda fall på engelska, och att, sedan denna brevtjänst år 1940 utsträckts till Sydamerika, det till telegrambyrån utgående statsbidraget höjts från 10,000 till 15,000 kronor.

De sakkunniga redogöra därefter för de olika synpunkter, vilka i förevarande avseende framförts av beskickningscheferna i Sydamerika, däribland ett av sändebudet i Lima framfört förslag om att det svenska nyhetsmaterialet skulle telegrafiskt tillställas någon av beskickningarna i Sydamerika, varifrån detsamma i spansk översättning skulle kunna med luftpost distribueras till de övriga beskickningarna i Sydamerika, samt anföra i huvudsak följande.

De sakkunniga finna för sin del uppslaget med en central nyhetsförmedling över någon av de större beskickningarna i Sydamerika värt allt beaktande. Av kostnadsskäl torde en sådan nyhetstjänst lämpligen böra ske via Nordamerika på så sätt, att av det material, som telegrafiskt tillställs Svensk-Amerikanska Nyhetsbyrån i New York, de delar, som kunna vara lämpade för Sydamerika, från New York telegraferas till beskickningarna i Rio de Janeiro och Buenos Aires för vidarebefordran med luftpost från den senare till beskickningarna i övriga spanskalande länder. — I vissa särskilda fall torde även presstelegram böra sändas direkt från Sverige till Sydamerika.

Ett system av den art, som här skisserats, erfordrar emellertid en viss organisation vid mottagarebeskickningen i Sydamerika, exempelvis en pressattaché med nödig kanslipersonal. De sakkunniga hava erfarit, att utrikesdepartementet temporärt kunnat knyta en härför lämpad person vid beskickningen i Buenos Aires såsom pressattaché, och ifrågakvarande spörsmål torde därför få anses såsom för tillfället löst. Genom denna anordning torde också närmare erfarenhet kunna vinnas för bedömandet av frågan om upprättandet av en mera permanent organisation av den svenska upplysningsverksamheten i Sydamerika. När så skett, torde de sakkunniga få anledning återkomma till denna fråga.

Förutom organiserandet av en telegrafisk nyhetsförmedling bör framför allt Svensk-Internationella Pressbyråns verksamhet för Sydamerikas del understöddas. Därjämte vilja de sakkunniga understryka vikten av en omfattande spridning av bildmaterial och ett effektivt utnyttjande av till buds stående svenska kortfilmer. De sakkunniga kunna på nuvarande stadium icke närmare angiva storleken av de belopp, som kunna komma att erfordras för denna utvidgade upplysningsverksamhet i de syd- och mellanamerikanska staterna, men i betraktande av att endast kostnaderna för den telegrafiska nyhetsförmedlingen torde få beräknas till omkring 20,000 kronor per år, anse sig de sakkunniga böra föreslå, att till en början för ändamålet ett belopp av åtminstone 40,000 kronor anvisas under tredje huvudtitelns anslag för upplysningsverksamheten.

Departements-
chefen.

Av det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige utgår för närvarande ett belopp av 160,000 kronor till Stiftelsen svensk-amerikanska nyhetsbyrån, varav dock ett delbelopp av 5,000 kronor för särskilda ändamål uppbäres av den tjänsteman vid beskickningen i Washington, som handlägger press- och upplys-

ningsärenden. Därutöver uppbär byråns föreståndare ett arvode av 26,500 kronor, vilket redovisas under anslaget till pressattachéer. Tillhopa stå sålunda 181,500 kronor till nyhetsbyråns förfogande. Av upplysningsanslaget utgår vidare ett belopp av 11,100 kronor till den svenska rese- och informationsbyrån i New York. Såväl nyhetsbyrån som rese- och informationsbyrån hava visat sig fungera synnerligen tillfredsställande, och all anledning föreligger att för en effektivisering av upplysningsverksamheten bygga vidare på dessa organisationer. Enligt de sakkunnigas förslag skulle anslaget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån höjas med 68,500 kronor och anslaget till rese- och informationsbyrån i New York med 20,000 kronor, varutöver ett särskilt belopp av 40,000 kronor skulle ställas till förfogande för anskaffande av kortfilmer. Även med den ökning å sammanlagt 128,500 kronor, som av de sakkunniga sålunda förordas och som jag obetingat tillstyrker, komma utgifterna för den svenska upplysningsverksamheten i Amerika att stanna vid ett belopp, som måste anses synnerligen rimligt.

I avvaktan på att frågan om ordnandet av upplysningsverksamheten i Sydamerika kan erhålla en mera definitiv lösning synas i enlighet med de sakkunnigas förslag för ändamålet tillgängliga medel lämpligen böra ökas från 5,000 till 40,000 kronor.

Utrikesdepartementet.

För utrikesdepartementets vidkommande förutse de sakkunniga såsom en följd av den föreslagna utvidgningen av utrikesrepresentationen en icke oväsentlig ökning av arbetsbördan, vilken i främsta rummet väntas komma att beröra departementets handelsavdelning och dess pressbyrå.

Handelsavdelningen bör enligt de sakkunnigas mening, såsom ett komplement till den särskilt för kommersiella uppgifter avsedda personalförstärkningen vid beskickningarna i Syd- och Mellanamerika, efter kriget utökas med en byrå för syd- och mellanamerikanska handelsfrågor. Under den tid kriget varar förutses de syd- och mellanamerikanska ärendena inom handelsavdelningen komma att inskränka sig till organisatoriskt och informatoriskt arbete, som synes kunna omhänderhavas av en kvalificerad mellangradstjänsteman; en sådan befattning, förslagsvis i lönegraden A 26, bör, enligt de sakkunnigas förslag, omedelbart inrättas för ändamålet.

Vad angår pressbyrån torde det enligt de sakkunnigas mening stå utom allt tvivel, att dess personal redan nu är otillräcklig för de uppgifter, som åvila byrån. Ännu mindre kunde den väntas bli tillfyllest vid den intensifiering av upplysningsverksamheten utomlands angående Sverige, som de sakkunniga förorda. De sakkunniga erinra om att förslag tidigare framkommit om en omorganisation av pressbyrån till en avdelning med två byråer, den ena för pressärenden och den andra för upplysningsärenden. De förklara sig finna en sådan omorganisation väl motiverad och avse att återkomma till denna fråga i ett senare betänkande angående Sveriges kulturella förbindelser med transoceanaländer. Med konstaterande av att personalförstärkning är oundgängligen nödvändig för fyllande av de uppgifter,

som sammanhånga med den utvidgade upplysningsverksamheten på de amerikanska kontinenterna, föreslå de sakkunniga dock, att redan nu två nya befattningar tilldelas pressbyrån, av vilka den ena borde avse en mellangradstjänsteman ur utrikesförvaltningen, förslagsvis i lönegraden A 21, och den andra en person med journalistisk skolning och erfarenhet. För att erhålla en för den senare posten tillräckligt kvalificerad kraft bör enligt de sakkunnigas mening fastställas ett grundarvode av minst 16,000 kronor.

*Departement-
chefen.*

Då en förstärkning av de avdelningar inom utrikesdepartementet, som närmast beröras av det föreliggande förslaget om vidgade förbindelser med de amerikanska kontinenterna, framstår som en nödvändighet, böra erforderliga medel härför anvisas i anslutning till övriga anslag. De sakkunnigas förslag härutinnan synes väl svara mot vad som tills vidare måste anses nödvändigt. Kostnaderna för de tre av de sakkunniga förordade befattningarna uppgå till sammanlagt 38,001 kronor för år.

Sammanfattning.

Kostnadsökningen för genomförande av det nu framlagda förslaget om förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika beräknas av de sakkunniga till 1,007,075 kronor för år. Härav avse 477,844 kronor nya befattningar i Amerika, 34,730 kronor höjning av graden för vissa befattningar, 143,000 kronor höjning av ortstillägg, 67,000 kronor förstärkning av kontorspersonalen vid beskickningar och konsulat, 8,000 kronor ytterligare statsbidrag till handelskammaren i New York, 75,000 kronor tekniska och kommersiella specialstudier, 163,500 kronor anslag till upplysningsverksamheten samt 38,001 kronor förstärkning av utrikesdepartementets handelsavdelning och pressbyrå. Genom de nedsättningar, som jag i det föregående förordat, reduceras beloppet med 49,568 kronor eller till 957,507 kronor. Å andra sidan har jag beräknat en ökning av kostnaderna för kontorspersonalen vid beskickningar och konsulat med 8,000 kronor, varför slutsumman uppgår till 965,507 kronor eller i avrundat tal 970,000 kronor.

Jag förordar, att för nästinstundande budgetår erforderliga medel för nu angivna ändamål ställas till förfogande i form av ett gemensamt obetecknat anslag, vartill knyts beslut om de avsedda förändringarna i fråga om personal och avlöning. De av förslaget föranledda förändringarna i avlöningstater och personalförteckningar under tredje huvudtiteln synas under sådana förhållanden böra vidtagas först i samband med nästa års statsverksproposition, varvid de anslag under tredje huvudtiteln, som beröras av förändringarna, samtidigt böra höjas i enlighet med kostnadsökningarna. Jämkningsningar torde därvid jämväl böra vidtagas med avseende å vissa av de sakkunniga icke behandlade anslag eller anslagsposter av förslagsanslags natur — exempelvis till barnbidrag, rese- och flyttningersättningar samt skriv-

materialier m. m. — som beröras av den nu förordade utvidgningen av utrikesrepresentationen.

Med hänsyn till att flertalet av de föreslagna nya befattningarna icke torde kunna tillträdas förrän under höstens lopp och de för dem avsedda ortstilläggen sålunda icke beräknas utgå under hela budgetåret, bör anslagsbeloppet kunna nedräknas i enlighet härmed. Då skillnaden kan approximativt beräknas till 50,000 kronor, kan alltså medelsbehovet begränsas till 920,000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att generalkonsulsbefattningen i Montreal skall indragas och en sändebudsbefattning i lönegraden B 2 upprättas i Ottawa samt att konsulsbefattningarna i Chicago och San Francisco skola förändras till generalkonsulsbefattningar i nämnda lönegrad och förste vicekonsulsbefattningen vid generalkonsulatet i New York till en konsulsbefattning i lönegraden A 30, att gälla från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer;

dels medgiva, att under budgetåret 1943/44 må utöver de befattningar, som upptagits i den av riksdagen godkända förteckningen över diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, med placering enligt Kungl. Maj:ts beprövande disponeras två befattningar i lönegraden A 30 såsom legationsråd eller handelsråd, åtta befattningar i lönegraden A 26 såsom förste legationssekreterare eller vicekonsuler, två befattningar i lönegraden A 21 såsom andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler samt fyra befattningar i lönegraden A 12 såsom kanslister;

dels godkänna följande ändringar i den av riksdagen godkända staten för ortstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att gälla tills vidare under budgetåret 1943/44:

	Ortstillägg Kronor.
<i>Nordamerika:</i>	
Sändebud i Washington	70,000
Sändebud i Ottawa	25,000
Generalkonsul i New York	38,000
Generalkonsuler i Chicago och San Francisco	27,000
Legationsråd, tillika sändebudets ställföreträdare, och handelsråd i Washington	27,000
Annat legationsråd	25,000
Konsul i Minneapolis	22,000
Konsul i New York	18,000
Förste legationssekreterare	17,000
Vicekonsul	16,000
Andre legationssekreterare	15,000
Andre vicekonsul	14,000

Kungl. Maj:ts proposition nr 280.

	Ortstillägg. Kronor.
<i>Syd- och Mellanamerika:</i>	
Sändebud i Buenos Aires och Mexico	20,000
Sändebud i Lima och Rio de Janeiro	18,000
Cuba och Venezuela:	
Legationsråd och handelsråd	24,000
Förste legationssekreterare	16,000
Andre legationssekreterare	14,000
Övriga länder:	
Legationsråd och handelsråd	14,000
Förste legationssekreterare	9,000
Andre legationssekreterare	8,000
<i>Förste kanslister och kanslister:</i>	
New York: förste kanslist	11,500
» » : kanslist	9,500
Ottawa och San Francisco	10,000
Chicago och Minneapolis	8,500
Cuba och Venezuela	7,500
Argentina och Mexico	5,000
Brasilien, Chile, Colombia och Peru	3,500
<i>Attachéer:¹</i>	
Nordamerika	11,000
Syd- och Mellanamerika	9,000;

dels medgiva, att under budgetåret 1943/44 må för förstärkning av utrikesdepartementets personal disponeras en befattning i lönegraden A 26 såsom förste sekreterare och en befattning i lönegraden A 21 såsom andre sekreterare;

dels ock med godkännande av de av mig i övrigt framlagda förslagen i ämnet till *Förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 920,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hugo Ärnfast.

¹ Till attachéer utgår ej s. k. utomeuropeiskt tillägg.

Bil. A.

**Förslag
till
höjda ortstillägg till utrikesförvaltningens tjänstemän i Nord-, Syd-
och Mellanamerika.**

	Nu	Sakkunniga	Ökning
Nordamerika.			
<i>Amerikas Förenta Stater</i>			
<i>Washington</i>			
Sändebud	60,000	70,000	+10,000
Leg.råd 1	20,000	27,000	+ 7,000
Leg.råd 2	20,000	25,000	+ 5,000
Handelsråd	17,000	27,000	+10,000
Presseket.	14,000	22,000	+ 3,000
	(+5,000)		
Leg.sekr. { A 26	14,000	17,000	
{ A 21	12,000	15,000	
Andre leg.sekr.	12,000	15,000	+ 3,000
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
<i>New York</i>			
Generalkonsul	33,000	43,000	+10,000
Konsul	17,000	18,000	
Vicekonsul { A 26	13,000	16,000	
{ A 21	11,000	14,000	+ 3,000
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Förste kanslist	9,500	11,500	+ 2,000
Kanslist (A 12)	7,500	9,500	
<i>Chicago</i>			
Generalkonsul	17,000	27,000	
	(konsul)		
Vicekonsul { A 26	13,000	16,000	
{ A 21	11,000	14,000	
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Kanslist	6,500	8,500	+ 2,000
<i>San Francisco</i>			
Generalkonsul	17,000	27,000	
	(konsul)		
Vicekonsul { A 26	13,000	16,000	
{ A 21	11,000	14,000	
Handelsattaché å västkusten A 26	14,000	17,000	
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Förste kanslist	8,000	10,000	+ 2,000

	Nu	Sakkunniga	Ökning
Minneapolis			
Konsul	17,000	22,000	+ 5,000
Vicekonsul { A 26	13,000	16,000	
{ A 21	11,000	14,000	
Kanslist	6,500	8,500	+ 2,000
Kanada			
Sändebud	17,000	25,000	+ 8,000 ¹
Leg.sekr. { A 26	14,000	17,000	
{ A 21	12,000	15,000	
Handelsattaché { A 26	14,000	17,000	
{ A 21	12,000	15,000	
Attaché	8,000	11,000	+ 3,000
Förste kanslist	8,000	10,000	+ 2,000
Sydamerika.			
Argentina			
Sändebud	15,000	25,000	+10,000
Handelsråd { A 30	10,000	15,000	
{ A 26	7,000	10,000	
Förste leg.sekr.	7,000	10,000	+ 3,000
Attaché	8,000	9,000	+ 1,000
Förste kanslist	4,000	5,000	+ 1,000
Brasilien			
Sändebud	15,000	20,000	+ 5,000
Handelsråd { A 30	10,000	15,000	
{ A 26	7,000	10,000	
Andre leg.sekr.	6,000	9,000	+ 3,000
Förste kanslist	2,500	3,500	+ 1,000
Chile			
Leg.råd (ch.d'aff.)	10,000	15,000	+ 5,000
Kanslist (A 12)	2,500	3,500	
Peru			
Sändebud	15,000	18,000	+ 3,000
Leg.sekr. { A 26	7,000	10,000	
{ A 21	6,000	9,000	
Kanslist	2,500	3,500	+ 1,000
Venezuela			
Leg.råd (ch.d'aff.)	20,000	25,000	
Kanslist (A 12)	6,500	7,500	
Colombia			
Leg.råd (ch.d'aff.)	10,000	15,000	
Kanslist (A 12)	2,500	3,500	

¹ Tillkommer fri bostad för sändebud.

	Nu	Sakkunniga	Ökning
Mellanamerika.			
<i>Mexico</i>			
Sändebud	15,000	20,000	+ 5,000
Leg.sekr. { A 26	7,000	10,000	
{ A 21	6,000	9,000	
Attaché	8,000	9,000	+ 1,000
Förste kanslist	4,000	5,000	+ 1,000
<i>Cuba</i>			
Leg.råd (ch.d'aff.)	20,000	25,000	+ 5,000
Kanslist (A 12)	6,500	7,500	
			+143,000

P. M.
ang. resetraktamenten.

	Nu	Sändebudets i Washington förslag	Sak- kunnigas förslag
1) <i>Resor inom Amerikas Förenta Stater (andra än sådana som avses under 2).</i>			
Sändebud och generalkonsul	60	70 80 ¹	80
Handelsråd och handelsattaché	45	55 65 ¹	65
Legationsråd och konsul	35	55 65 ¹	65
Förste leg.sekr., förste vicekonsul, andre legationssekr., andre vicekonsul, specialattaché (annan än handelsattaché)	35	45	45
Kanslist och attaché	30	35	35
2) <i>Resor till Amerikas Förenta Stater för tillträdande av anställning.</i>			
Sändebud och generalkonsul	40	60	
Legationsråd, handelsråd, konsul, förste leg.sekr., förste vicekonsul, andre leg.sekr., andre vicekonsul, specialattaché	35	45	
Kanslist och attaché	30	35	

¹ Beloppet avser föreslaget traktamente, då hustru medföljer och detta prövas nödvändigt eller önskvärt ur tjänstesynpunkt.